

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. II. An, ut consuetudo habeat vim legis, debeat esse judicialiter
approbata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

Et, quo Scyllacceni suos Pontifices horrendi criminis atrocitate occiderunt; quam eodem geminatam Gelasius Papa ibidem vocat *consuetudinem sacrilegam*; sic Bonacina cit. *D. 1. q. 1. punct. ult. n. 32.* eandem interpretationem habet *L. 3. C. de Episcop. aud.* ut notat Bartolus in *L. 2. C. quæ sit longa consuetudo.*

1670. Ad 3. prob. min. ibidem Resp. circumstantiam illam, quod actus semel, vel bis *in iudicio factus sit*, nihil facere, ut actus, qui factus *extra iudicium* non sufficeret, evadat ratione illius sufficiens ad consuetudinem legis inductivam. Nam sic actus duo, vel tres, extrajudiciales, non verificant, *ly frequenter*; cum esse factum in iudicio, habeat se prorsus materialiter ad hanc veritatem, nec sufficient, esto sint iudiciales. Nam ea circumstantia non auget numerum, nec facit extensionem, quam explicat *ly frequenter factum*; ita Suarez *l. 7. de legib. c. 11. n. 12.*

1671. Confirmatur: actus iudiciales non necessariò procedunt à potestate legislativa, seu habentibus potestatem constituendi legem; ergo ex hoc titulo non habent maiorem prerogativam frequentiarum inducentis consuetudinem, quæ habeat vim legis, si eam non habeant facti extra iudicium; ergo sicut extra iudicium debet esse frequentia longæva; sic etiam intra. Et ideo, ut notavimus à *n. 460.* nec sententia Principis, decisiva quæstionis litigiosæ inter partes, quæ talis, habet vim legis; seueus est, si signo aliquo declaret, velle se, ut in similibus deinceps talis decisio pro lege habeatur, ut diximus *n. 463.* vel solum sit declarativa juris præexistentis, ut notavimus *ibidem.*

1672. Ex hoc vides, declarationes Cardinalium pro resolvendis dubijs Concilij Tridentini, ac decisiones Rotæ, teclusa speciali Pontificis confirmatione, non habere vim legis, ut diximus *superius*; hæ enim sunt merè decisiones iudiciales; illæ autem solum declarationes doctrinales; cum non procedant ab habentibus potestatem constituendi legem (potestas enim decisiva litis, stat sine potestate condendi legem) nec etiam ab habentibus potestatem authenticè declarandi legem, ut ostensum est à *n. 915.* Ad id autem, quod additur, per duos, vel tres actus iudiciales constitui stylum, ex dictis constat à *n. 1670.*

§. II.

An, ut consuetudo habeat vim legis, debeat esse judicialiter approbata?

Videtur, quod sic. 1. Nam consuetudo eligendi iudicatur insufficientis, quia non fuit in iudicio contradictorio probata, ut habetur c. *Abbate*, 25. de *V. S.* Deinde, cum quidam allegasset consuetudinem ut habetur *L. Cum de consuetud. 34. ff. de legib.* responsum est, *inspicendum esse, an in contradictorio iudicio firmata sit?* 2. in *L. cum de consuetudine, ff. de legib.* dicitur, *in consuetudine primò explorandum esse, an fuerit in iudicio firmata*; ergo consuetudo vim legis non obtinet, nisi judicialiter approbata.

Sed notandum, aliud esse, quod consuetudo debeat habere *iudicialem* approbationem, ut vim legis obtineat; aliud, quod exigit aliquam approbationem *legalem*; aliud denique, *quod non sit iure, vel in iudicio reprobata.* Concedo igitur, quod debeat habere approbationem legalem, hoc est, conditiones à Jure requisitas, ut pariat effectus juris, cujusmodi sunt, esse rationabilem, esse legitime præscriptam, &c. concedo etiam requiri, quod talis consuetudo non sit iure reprobata; sic enim foret corruptela, quæ inepta est, ut inducat jus, aut sit loco legis ex *num. 1642.* sed nego exigi, quod in iudicio sit approbata. Nam ea, quæ allata sunt in contrarium, intentum non evincunt.

Ad c. *Abbate* in *n. 1673.* Resp. ea verba non esse Pontificis, sed partis adversæ, quæ, cum altera consuetudinem allegasset, illam negavit, & simul addidit, eam non esse in iudicio hætenus sufficienter probatam, quod necessarium erat, ut vi consuetudinis se tueretur; ad hoc enim requirebatur, quod illam probaret; asserenti enim aliquid *consuetum* (ubi consuetudinis existentia non patet) incumbit probatio.

Ad id, quod dicitur in *L. cum de consuetudine*, Resp. aliud non probati, quam magnam utilitatem, ut, cum ab uno litigantium adversus alterum allegatur consuetudo, inspicatur, num in iudicio firmata sit? tum, quia si hoc habeat, allegantem relevat ab onere illam probandi; tum quia iudicibus præstat vim, in re jam

judicata similiter procedendi; & probata, vel nota approbatione judiciali, coipso jam probatum, vel notum est fundamentum consuetudinis; sed hoc non arguit necessitatem talis approbationis; ut consuetudo firma sit.

§. III.

Quales actus requirantur ad stabilendam consuetudinem?

1677. **M**ultiplices hinc quaestiones sunt; prima est, an illi actus, per quos intenditur inductio consuetudinis, quæ vim legis obtineat, debeant esse *voluntarij*, & *liberi*? affirmativa omnino tenenda est cum Suarez *l. 7. de legibus, c. 12. & 18. Salas D. 19. S. 11. n. 9.* & alijs communiter. Nam quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet, saltem in his, quæ à communitate fiunt, & communitatem quæ talem ligant; at hoc habet lex non tantum scripta; sed etiam non scripta ex dictis; deinde actus per vim, vel metum gravem, aut errorem, vel ignorantiam facti, non possunt inducere consuetudinem; ergo necessariò debent esse voluntarij (cui repugnat error, & ignorantia) & liberi, libertate à vi, & metu gravi; anteced. prob. nam si populus per vim, aut metum gravem cogitur præstare actionem aliquam, in eoque longo tempore persistere; nunquam censeri prudenter potest per actus adeò sibi contrarios velle stabilire, vel etiam inducere jus aliquod, quo deinceps obstringatur; at sine tali animo non inducitur consuetudo vim legis obtinens, ut dicemus *in seqq.* ergo: ita Suarez *cit. c. 12. in fin. & 18. n. 8.* Et quia nihil ita voluntati contrarium, quam error, & ignorantia, hoc ipso, quòd talis frequentia actuum sit ex errore, vel ignorantia: caret animò vel contra legem existentem præscribendi, vel non existente lege aliquam inducendi. Nam animus servandi legem, quam dari quis falsò existimat, non est animus inducendi legem; & animus agendi aliquid, quod falsò putat, non esse prohibitum, non est animus præscribendi contra legem.

1678. Dices: ea, quæ non ratione, id est, cognitione, sed errore à principio introducta sunt, ipsa consuetudine vim obti-

nent in eadem materia, ut dicitur *L. quòd non ratione, 39. ff. de legibus*: ergo ex errore potest introduci consuetudo. Resp. cum distinctione anteced. & concedo per actus, per errorem à principio introduci posse consuetudinem, quæ vim obtineat in ordine ad effectus *prescriptivis*; non autem *novi juris*, vel legis, cum careant animò inducendi legem, vel obligationem, sine quo nulla lex consistere potest. dist. conseq. ergo ex errore potest introduci consuetudo *legalis*, seu inductiva novi juris, & legis, N. consuetudo *prescriptiva*, C. nam cum ista petat etiam in principio bonam fidem, qua quis putat, rem à se possessam, *esse suam*, cum in re sua non sit, sed aliena; potest admittere errorem, ex quo continuet illam possidere ut suam, seu non alienam.

1679. Altera quaestio est, an frequentia actuum ad inducendam consuetudinem, quæ vim legis obtineat, fieri debeat *cum intentione*, & animò inducendi legem, & obligationem; qua deinceps communitas teneatur ad sic operandum in eadem materia? In hoc communis est affirmativa; ita Suarez *l. 7. de legibus, c. 14. n. 6. & c. 15. n. 10.* Salas, Saa, Bonacina; Vasquez, & alii, quos citat, & sequitur Castropalaus *p. 1. rr. 3. D. 3. p. 2. §. 3. num. 12.* dicens, in hoc ferè omnes Doctores convenire; tum quia id est de natura legis, dum constituitur; tum quia aliàs plurima forent jam sub obligatione, quæ nullatenus sunt, & fiunt ex pura devotione, liberalitate, vel supererogatione; cujusmodi sunt confiteri venialia etiam quoad speciem, & numerum; accipere aquam benedictam in in- & egressu Ecclesiæ, vel domus; dare cibum aliquot pauperibus certis diebus, &c. Ex hoc autem oritur dubium, unde colligi possit, quòd ejusmodi consuetudo, quæ viget, inducta sit animò per eam inducendi obligationem, vel solum animò devotionis, liberalitatis, &c. nam illi actus ex se indifferentes sunt, & fieri possunt animò obligandi; vel animò non obligandi. Mihi semper visum est, quando dubium est, an ea consuetudo, quæ nunc viget, cæpta sit, & continuata animò obligandi, non esse præsumendum pro animò obligandi; sed potius pro devo-